

Tref tijdig voorbereidingen

EFFECTIEF BOKKEN BEJAGEN TIJDENS DE BRONST

Foto: Ton Heekelaar

*Eventjes rust
alvorens het
territorium wordt
geïnspecteerd*

Foto: Ton Heekelaar

Als begin juni het grootste deel van het jaarlingenafschot is gerealiseerd, is het tijd om voorbereidingen te treffen voor de reeënbronst. Doel: vanaf eind juli de volwassen reebokken zo effectief mogelijk te bejagen. Rob Borst legt uit hoe je daarbij te werk kunt gaan.

Tekst Rob Borst

Een rondje door het veld geeft nu optimaal inzicht in de territoria van de reebokken. Hiervoor is het niet nodig de daginstand van de bokken in te gaan. Je kunt namelijk aan de krab- en veegplekken langs de grenzen van hun territoria, zoals paadjes, watergangen en bij de overgangen van bos naar veld, wel zien waar ze zich bevinden.

Prenten zoeken

Om inzicht te krijgen in de locaties waar de bokken wisselen, is het aanbevelenswaardig eerst prenten te zoeken. Bij voorkeur in de ochtend als de reeën zich in de daginstand bevinden en de prenten nog vers zijn. De prenten van een bok zijn in deze periode niet moeilijk te onderscheiden van de geiten: die laatste gaan immers vergezeld van de makkelijk herkenbare hoefjes van de kalveren. De prenten van smalreeën zijn ongeveer twee centimeter breed en daarmee ruim een centimeter smaller dan die van de bok. Niet alle landschappen lenen zich voor het zoeken van prenten. Waar weiland aan houtige begroeiing grenst, is dat een lastige opgave. Daar tegenover staat dat deze landschappen overzichtelijker zijn en

Omdat bokken hun territorium doorlopend controleren op de aanwezigheid van eventuele indringers, merken ze menselijke activiteit snel op

de bokken dus makkelijker te observeren.

Observeren

Kies een plek waar je een goed overzicht hebt. Neem hier voor het aanbreken van de ochtendschemering plaats om te zien waar welke bok vanuit het veld het bos inwisselt. Om het markeren waar te nemen, is rustig blijven zitten het devies. De meeste bokken markeren hun territoriumgrenzen niet tijdens het inwisselen, maar doen dat pas na te hebben gerust. Ook overdag markeert de bok vaak tijdens zijn inspectieronde. In juni gebeurt dit nog regelmatig, maar naarmate de bronst nadert neemt dit gedrag af. In halfopen en open landschappen is dit inspectie- en markeergedrag makkelijker te observeren dan in meer gesloten gebieden, zoals bossen en rietvelden. Daar moet je meer tijd investeren in het lokaliseren van de verschillende bokken.

Ga tijdig te werk

Als een aantal bokken is gelokaliseerd, kunnen de aanzitplekken worden ingericht. Belangrijk: zorg dat deze onopgemerkt kunnen worden bereikt en leg ze tijdig (begin juni) aan. Omdat bokken hun territorium doorlopend controleren op de aanwezigheid van eventuele indringers, merken ze menselijke activiteit snel op. Als er half juli plotseling een ladder of schermpje aan de rand van het territorium verschijnt, zal dit argwaan wekken bij de bok. Gevolg: hij zal deze plek voorlopig mijden. Daarmee verdwijnt de kans op effectieve bejaging.

Een scherm, gemaakt van materiaal dat in de directe omgeving groeit, is optimaal voor de aanzit.

In halfopen en open landschappen is het inwisselen van de bokken het makkelijkst te observeren

Foto: Frans van Dijk

Maak gebruik van de omgeving

Op een plek met goed overzicht is een eenvoudig scherm, dat opgaat in het landschap, optimaal voor de aanzit. Kies daarvoor bij voorkeur materiaal dat in de directe omgeving groeit. Nog beter is het als een al aanwezig natuurlijk scherm wordt benut. Bijvoorbeeld door met behulp van een takkenschaar een zitje in een struik, heg, of rietkraag te knippen. Of door gebruik te maken van een boom met laag hangende takken. De bok merkt dan geen verandering in het terrein.

Veilig schot

Als het terrein vlak is, dan is - vanwege een ontbrekende kogelvang - het plaatsen van een (mobiele) hoogzit vaak de enige optie. Van hieraf kan een veilig schot worden afgegeven. Belangrijk is dat deze al in het voorjaar wordt geplaatst en tijdens de bronst nog steeds onopgemerkt kan worden bereikt. Zorg daarom dat het berspaadje dat naar de hoogzit leidt vrij is van takken, bladeren, etc. Plaats de ladder niet te dicht bij de plek waar de bok naar verwachting uittreedt of inwisselt. Een

afstand van ongeveer 100 meter is praktisch gezien een prima uitgangspunt. Positioneer de aanzitplek bij voorkeur ook zo ver mogelijk uit de loop van de reeën als ze op lavei gaan of inwisselen. Je wordt minder snel opgemerkt door het wild en kunt ook weer onopgemerkt weg als je niet tot schot komt.

Houd rekening met de wind

Zorg ervoor dat je de wind niet in de rug hebt, 's zomers is de heersende windrichting zuidwest tot zuidoost. Lokale terreinomstandigheden zorgen er soms voor dat de wind afwijkt van de heersende windrichting. Geef je daar tijdig rekenschap van. Benader de aanzitplek zo onopvallend mogelijk, reeën zijn doorlopend alert.

Fiepen

Actief jagen in de bronst betekent dat de bok naar de plek komt waar gefiept wordt. Hij moet de indruk krijgen dat een geit in

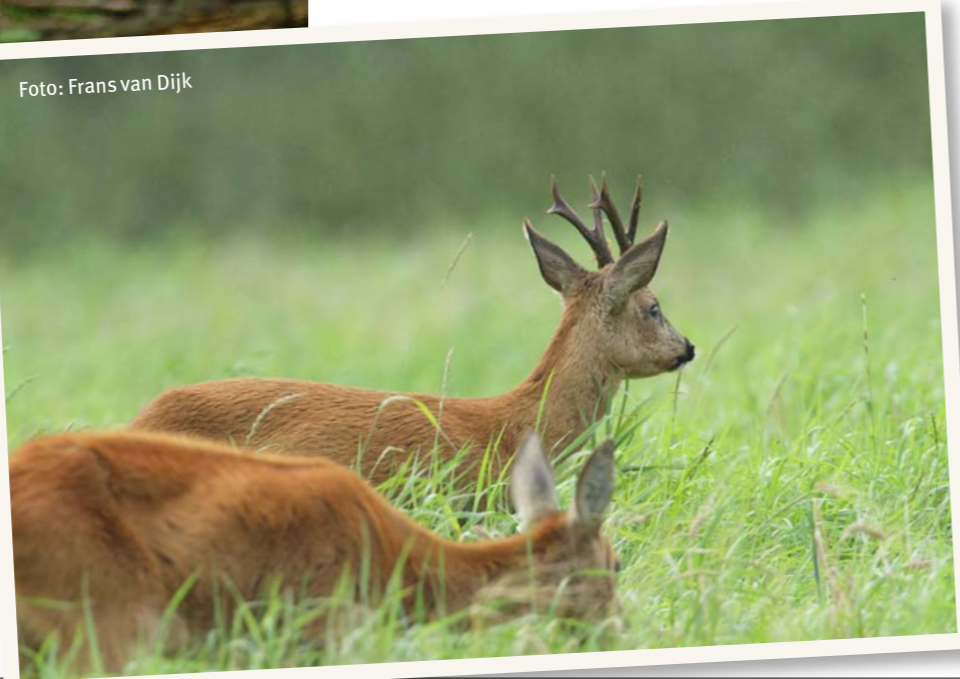
De kans is groot dat een bok een bersende jager eerder in de gaten heeft dan andersom

In bosgebieden is het lastiger de verschillende bokken te lokaliseren

Foto: Michael Migos

Foto: Frans van Dijk

Als een bok vast bij een geit staat, dan zal hij in de regel niet van haar zijde wijken

zijn buurt door een andere bok wordt 'belaagd'. Als een bok vast bij een geit staat, dan zal hij in de regel niet van haar zijde wijken. Meeste kans bieden bokken die (nog) geen geit bij zich hebben of waarbij de begeleidende geit nog niet paringsbereid is. Niet dat deze altijd springen op de fiep, maar de kans is aanwezig. Wil je een bok lokken met de fiep, dan moet de gekozen aanzitplaats zo natuurgetrouw mogelijk zijn. Wie vanaf een hoge zit een volwassen bok probeert te fiepen, wekt slechts argwaan. De bok beseft terdege dat reegeiten niet kunnen klimmen.

Mijd open terrein

Volwassen bokken laten zich meestal ook niet verleiden om open terrein op te komen. Ze blijven bij voorkeur in de dekking of kortstondig aan de rand daarvan; als ze op de loktonen reageren, doen ze dit behoedzaam en oplettend. Een aanzitplaats in een dekking met schakeringen van licht en donker geeft de jager een voordeel ten opzichte van de bok. Enerzijds voelt de bok zich daar zekerder en anderzijds wordt de jager door de lichtschakeringen minder snel opgemerkt door de behoedzaam naderende bok. Zorg er wel voor dat de

Benader de aanzitplek zo onopvallend mogelijk, reeën zijn permanent alert

Mobiele aanzitladders moeten tijdig worden geplaatst

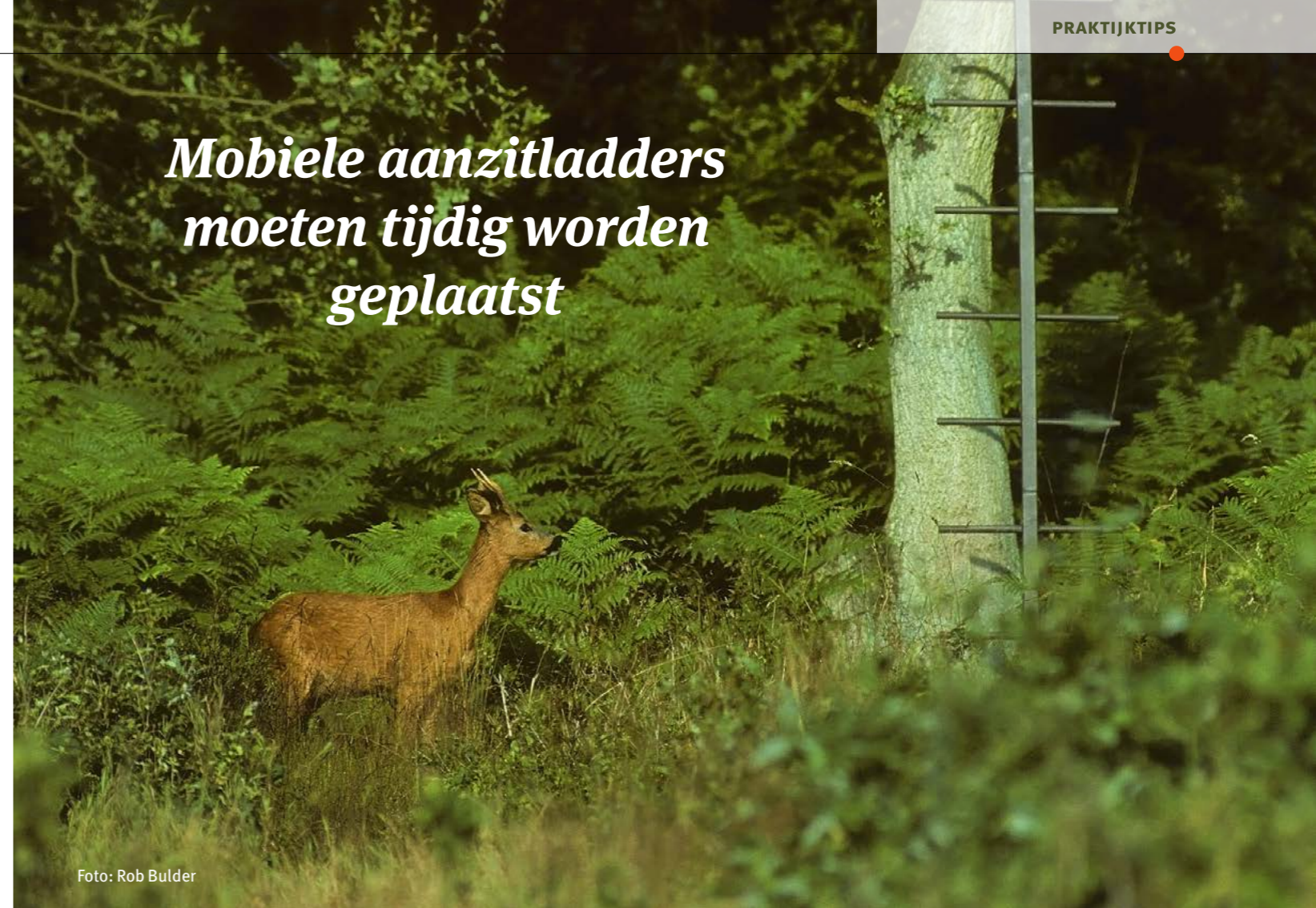

Foto: Rob Bulder

aanzitplek zich in een schaduwvlak bevindt. Van licht naar donker kijken is voor een ree lastig. Het blikveld moet zodanig zijn dat een naderende bok tijdig wordt opgemerkt, ongeveer 80 meter is voldoende. Leg de buks zo neer dat deze met de minste beweging naar de schouder kan worden gebracht. Zoals gezegd, de bok is oplettend en heeft geluid en beweging direct in de gaten.

Bersen

Natuurlijk kan ook via bersen een keer succes worden behaald, maar de kans is groot dat een bok de jager eerder in de gaten heeft dan andersom. De bokken (en ook geiten) worden door alarmerende vogels meestal al vroegtijdig geattendeerd op een bersende jager in het terrein. Gebruik voor de bers slechts paden die regelmatig door wandelaars worden benut. Reeën zijn hier gewend aan menselijke aanwezigheid. Houd ook hier de windrichting goed in de gaten, zorg voor goede camouflage (ook handen en gezicht) en maak gebruik van de schaduw. •

Van licht naar donker kijken is voor een ree lastig

Foto: Erik de Jonge